

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Valja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za izposojnino celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242
No. 232. — Štev. 232.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.
NEW YORK, SATURDAY, OKTOBER 3, 1936—SOBOTA, 3. OKTOBRA, 1936

TELEFON: CHelsea 3-1242
Volume XLIV. — Letnik XLIV.

NAJKASNEJE V TREH TEDNIH BO PADEL MADRID

GENERAL FRANCO NE BO DOBIL ZLATEGA ZAKLADA, KER GA JE VLADA PREPELJALA NA VARNO

Fašisti prodirajo po treh cestah, ki vodijo v Madrid. — Republikancem hočejo odrezati pot za umik. — Disciplin vladnih čet je znatno boljša. V zadnjem hipu preprečena katastrofa.

TOLEDO, Španska, 2. oktobra. — Fašistične legije pod generalom Francisco Francem prodirajo po treh cestah proti Madridu ter hočejo s tem odrezati pot za umikanje vladne armade.

En oddelek prodira proti Naval Carnero, drugi v bližini Illescasa in tretji proti Aranjuezu. Vsako teh cest leži ob glavni cesti, ki vodi z juga v Madrid. Aranjuez, jugovzhodno od Madrida, je sedaj poglaviti cilj upornikov. Ako bo to mesto zavzeto, tedaj bodo odrezane republikanski armadi tri ceste za umikanje južno od glavnega mesta.

Na severu pa general Emilio Mola drži dve cesti, ki peljete iz Madrida proti severu.

Ako se upornikom posreči zasedi vse te ceste, tedaj bo za republikansko armado odprta samo še ena pot iz Madrida v Valencio. Toda ta cesta teče prav blizu fašističnega ozemlja okoli Guadalajare.

Fašistični voditelji v Burgosu zatrjujejo, da je mogoče pričakovati padca Madrida v treh tednih.

"Hrbtenica vladne armade je zlomljena," je zmagoslavno rekel general Jose Varela, ki povečuje najužnejšemu delu armade generala Franca.

Na severu fašisti zopet pritiskajo proti Bilbao, ki je še edino mesto na severu, ki ga drže republikanci.

MADRID, Španska, 2. oktobra. — Vlada je ukazala protinapad na upornike, ki skušajo dobiti močne postojanke za prodiranje proti Madridu.

Republikanske čete so pet milj severno od Toleda z artilerijo in aeroplani bombardirale uporiške postojanke.

Vsled slabega razumevanja signalov po bi prišlo skoro do katastrofe, kajti vladni letalci so metali bombe prav blizu svojih postojank.

Polkovnik Arturo Menas je rekel, da je iz Madrida prejel obvestilo, da so aeroplani na potu v Bargas in da mu je bilo naročeno, da postavi ob svojih postojankah bele zastave, da bi letalci mogli ločiti Bargas od Olias, kateri mesti ste oddaljeni samo pet milj. Vladni letalci pa najbrže niso videli zastav, ali pa niso bili poučeni o njihovem pomenu, ter so vrgli več bomb blizu republikanskih postojank pri Olias.

Njihovi tovariši so naglo pričeli mahati z zastavami in tedaj so šele letalci opazili svojo zmotu ter so se obrnili proti Bargasu, kar je bil njihov prvotni cilj.

Disciplina vladnih čet je mnogo izboljšana. Ob cesti, ki vodi v Madrid, so bili na strateških točkah postavljeni topovi in na obeh straneh ceste izkopani zakopi.

SEVILLE, Španska, 2. oktobra. — Gen. Franco, ako zavzame Madrid, najbrže ne bo dobil zlatega državnega zaklada, kajti vsa zaloga zlata je bila prenešana v Cartagena ob Sredozemskem morju. Ko se je pričela državljanska vojna, je imela španska državna banka zlata v vrednosti 700 milijonov dolarjev. Mnogo zlata je vlada z aeroplani prepeljala v Pariz. Pozneje pa je madridska vlada obljubila Kataloniji tretino zlatega zaklada, ako ji pomaga v vojni proti upornikom. Ko so se uporniki pričeli bližati glavnemu mestu, je vlada naglo prepeljala ostanek svojega zaklada v Barcelono po železnici, ki je še edina odprta proti jugu.

Stavkarski izgredi v Reading, Pa.

MANJ DENARJA ZA PODPORO

Hopkins pravi, da bo letošnje zimo treba manj denarja. — WPA administrator je obiskal 10 zapadnih držav.

WASHINGTON, D. C., 2. okt. — WPA administrator Harry L. Hopkins je rekel, da se je potreba javne podpore znatno zmanjšala in izjavil, da bo letošnje zimo treba mnogo manj denarja za pomoč brezposelnim.

V svojem poročilu o 15,000 milj dolgem potovanju skozi 10 zapadnih držav je častniški skrim poročevalec rekel, da je breme podpore od leta 1931 ravno sedaj doseglo največjo nižino. Po njegovem prepričanju se ta potreba ne bo več povečala niti pri WPA in niti pri krajevnih podporah.

"Lahko rečem, da je ta potreba padla za 50 odstotkov v jesenski dobi prejšnjih let, če odbijemo kraje suše, kjer se je potreba povečala," je rekel Hopkins.

"Suša nas je primorala, da smo preskrbeli delo kakim 200 tisoč farmerjem in še mnogo več farmerjev bo potrebovalo pomoč prihodnje mesece."

Program WPA je dosegel svoj višek 29. februarja letošnjega leta, ko je dobivalo podporo 3,853,074 ljudi. Zadnje poročilo, ki končuje teden 5. septembra, navaja 3,427,129, včevši farmerje, ki so bili prizadeti vsled suše.

DRŽAVNI TAJNIK HULL STAR 65 LET

WASHINGTON, D. C., 1. oktobra. — Na svoji 65. rojstni dan je prišel državni tajnik Hull kakor običajno v svoj urad.

Rojen je bil v stari farmerski hiši v državi Tennessee 2. oktobra 1871.

WILENTZ BO DOBIL POSEBNO NAGRADO

TRENTON, N. J., 1. okt. — Prijateljci državnega pravdnika Wilenta so prepričani, da je upravičen do posebne nagrade, ker je tako uzorno vodil proces proti Hauptmannu. Izposlovali mu bodo dvajset tisoč dolarjev.

JABLANA CVETE

HAMILTON, N. Y., 2. okt. — Dasi je v začetku tega tedna padla huda slana, je vzevela jablana na farmi H. Briggsa.

USPEŠEN PLEN

PHILADELPHIA, Pa., 1. oktobra. — V stanovanje vpojenega bankirja Thomasa McKee so vdrl neznani roparji ter odnesli za štiri tisoč dolarjev draguljev, preprog in drugih dragocenosti.

POSVETOVANJE V ŽENEVI

Madžarska protestira proti nekaterim zmagovalnim državam. — Ne udeležuje se razorožitvenih pogajanj.

ŽENEVA, Švica, 2. okt. — Odbor za dnevni red Lige narodov je sklenil, da imenuje nov razorožitveni odbor, ker so nastale možnosti, da bo mogoče skliceati razorožitveno konferenco.

Liga narodov naslanja svoje upanje na svetovni razorožitveni kongres, ki je nedavno zboroval v Bruslju, ki pa je imel bolj socialistično barvo. Liga je povabila lorda Roberta Cecila in druge udeležnike na bruseljskem kongresu, da bi nastopili z govori na zborovanju Lige narodov.

Lord Cecil je prišel v zbornico s 150 delegati bruseljskega kongresa in je Ligi narodov predložil resolucije kongresa.

Upanje Lige narodov na novo razorožitveno konferenco pa je pričel kaliti madžarski delegat, ko je izjavil, da njegova država pri tem ne bo sodelovala in sicer vsled stališča "gotovih držav" glede enakopravnosti v oboroževanju.

Zborovanje Lige narodov bo prihodnje dni najbrže dobilo novega člana: V soboto bo v Ženevo dospel egiptovski vnanji minister Nahas Baša. Vsled pogodbe med Anglijo in Egiptom ima Egipt kot samostojna država pravico do zastopstva v Ligi narodov.

Število nevtralnih članov sveta Lige narodov je bilo zvišano na 11. Najbrže boste dobili sedež v Liginem svetu Kitajska in Letška.

Ako se bo mogel zaradi negotovosti svojega kabineta udeležiti zborovanja francoski ministrski predsednik Blum, je skoro dvomljivo, vendar pa upa angleški vnanji minister Anthony Eden, da se bo mogel v Ženevi posvetovati z Blumom. Iz tega razloga je tudi Eden svoj odhod iz Ženeve odložil.

ZASLUŽENA ZAUŠNICA

V nekem brooklynskem kinogledišču je sedel včeraj 23letni Alfred Fondler poleg Margaret Schutza, ki je neprestano klepetala s svojo prijateljico. Fondler jo je dvakrat opomnil, naj molči. Ker tega ni storila, ji je prisolil zaušnico.

Margareth je poklicala policista, ki je Fondlerja aretiral. Sodnik ga je opustil, češ, da morajo gledalci v kinu mirovati.

TAJFUN NA JAPONSKEM

TOKIO, Japonsko, 2. okt. — Tajfun, ki je silno divjal po Loocoo otočju, se bliža z veliko naglico Jokohami. Boje se, da bo povzročena škoda tak kot je bila leta 1917.

EARL BROWDER TOŽI ŽUPANA

Polijski načelnik in župan se bosta morala zagovarjati zaradi Browderjeve aretacije. — S svojimi štirimi tovariši je bil zaprt 26 ur.

TERRE HAUTE, Ind., 2. oktobra. — Medtem ko je komunistični predsedniški kandidat Earl Browder, ki je bil s svojimi štirimi tovariši zaradi "potepuštva" aretiran in je sedel v policijskih zaporih 26 ur, na potu v New York, je njegov odvetnik David J. Bentall dvignil tožbo proti županu Samuelu Beecherju in policijskemu načelniku James C. Yatesu zaradi protipostavne aretacije in oropanja osebne svobode.

Yates je rekel, da ga ta tožba zelo malo vznemirja in pravi, da sedaj komunisti vedo, da Terre Haute v svoji sredini ne trpi komunistov. Župan je rekel, da odklanja komunistem in da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da bo prepovedan vsak komunističen govor v Terre Haute.

Mestni odvetnik Otis Cook je rekel, da bo za zavrnitev Bentallove tožbe imel dovolj podpore.

Ko je Browder v spremstvu pisatelja Waldo Franka in S. Waldmana stopil na vlak, ki ga je odpeljal proti New Yorku, je rekel: "Ta aretacija je črna oko, ki se bo pozdravilo šele čez dolgo časa."

Frank pa je rekel, da bo cela stvar nekatere še bridko zadela.

Browder je rekel, da se bo vrnil v Terre Haute, kjer bo nastopil kot priča proti županu in policijskemu načelniku.

AVSTRILJA KRŠI MIROVNO POGODBO

DUNAJ, Avstrija, 2. okt. — Avstrija je zavrgla st. germainsko mirovno pogodbo in je poklicala pod zastave 8000 mladencev, starih po 21 let.

Ker je v tem Avstriji obljubil svojo podporo Mussolini, se je avstrijska vlada izzivajoče odločila za ta korak, navzlic svarilu od strani Male antante.

S tem je Avstrija povečala svojo vojsko na 50,000 mož, poleg tega pa ima 50,000 vojakov v rezervi in 100,000 vojakov, ki so bili izvežbani v privatnih armadah.

Do leta 1933 je avstrijska armada štela komaj 30,000 vojakov, kar ji je dovoljevala st. germainška mirovna pogodba. Obenem pa je vlada izdala pozive za prispevke za zračno silo, ki šteje sedaj komaj 200 aeroplanov.

Naročite se na "Glas Naroda" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

DVAJSET OSEB RANJENIH; NAD STO AVTOMOBILOV POŠKODOVANIH

READING, Pa., 2. oktobra. — Več tisoč stavkarjev in delavcev se je spopadlo pred tovarno Berkshire Knitting Mills in ko je državna policija slednjič izgrednike razgnala, je bilo 30 ranjencev, med njimi dva težko ranjena. Državna policija je bila poklicana iz svoje postaje v West Reading, ko so mestne oblasti prosile governorja George H. Earle za pomoč.

KRALJICA MARY SE JE PRESELILA

Izselila se je iz Buckingham palače, v kateri je kraljevala 25 let. — Njeno mesto bo mogoče zavzela Mrs. Simpson.

LONDON, Anglija, 2. okt. — Junaško zadržujoč solze in z bolestinim nasmehom se je kraljica - vdova Mary preselila od Buckingham palače, v kateri je s svojim soprogom kraljem Jurijem V. živila in delovala nad 25 let.

V spremstvu svojega sina kralja Edvarda VIII. se je preselila v manjšo, toda luksurjano palačo Marlborough House, ki je tradicionalno stanovanje angleških obdvojenih kraljic. Ž njo so se preselili večinoma vsi, ki so bili pri njej v službi v Buckingham palači, vendar pa bo gospodinjstvo znatno zmanjšano.

Kralj Edvard, ki je do sedaj še vedno stanoval v palači waleškega princa St. James, se še ni odločil, ako se bo preselil v Buckingham palačo.

Ako se bo preselil, nastaja vprašanje, ako ne bo mogoče prevzela vloge hišne gospodinjice kraljeva prijateljica Mrs. Wallis Simpson, ki je po rodu Amerikanka in žena uradnika pri neki parobrodni družbi. — Mrs. Simpson je spremljevala kralja Edvarda na njegovi vožnji po Jadranu in je šla pozneje z njim na grad Balmoral na Škotskem, sedaj pa se je v posebnem železniškem vozu s kraljem vrnila v London.

PROTI FAŠISTOM V BRAZILJI

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 1. okt. — Iz Macei, glavnega mesta države Alagoas, poročajo, da je tamkajšnja vlada zapovedala zapreti vse urade fašistične stranke. — Fašisti se imenujejo v Braziliji "integralisti."

POMOŽNA VOJAŠKA SLUŽBA NA POLJSKEM

VARŠAVA, Poljska, 2. okt. — Vlada namerava vpeljati obvezno pomožno vojaško službo za vse moške in ženske.

Ko so bila vrata tovarne odprta, so bili izgredi zatrti s solznimi bombami, popoldne pa, ko so se delavci menjali, je poslegla vmes policija na konjih. Na postaji države policije se nahajata v zaporu dva moža, toda kot pravi poročnik Griffith, proti njima ni nikake obdolžbe.

Ko so se obe nasprotni stranki obmetavali s kamenjem je bilo 21 oseb ranjenih. Nad 100 avtomobilov in taksijev je bilo uničenih.

Stavko je razglasila Hosiery Union, ki pravi, da je tovarna kršila delavsko pogodbo, posebno kar se tiče dela ob sobotah.

MARSEILLES, Ill., 2. okt. — Stavkarji, ki so popolnoma ustavili vso industrijo mesta, so priredili veliko parado z avtomobili po sosednjih krajih, da si pridobe prijatelje.

Kot pravi predsednik unije Joseph Hopton, se je zborovanja udeležilo 500 izmed 645 stavkarjev ter so se nato v 100 avtomobilih vozili po sosednjih krajih La Salle, Peru, Ottawa, in Oglesby. Hopton je imel na stavkarje nagovor, v katerem jih je pozival, da vzdržujejo red ter se je nato postavil na čelo parade.

Vsi stavkarji — 350 mož in žena tovarne National Biscuit Carton Company in 295 delavcev Certain-teed Roofing Co., ki že stavkajo od 22. avgusta pripadajo k uniji delavske federacije.

LONDON JE VESEL SMITHOVE POMOČI

TOPEKA, Kansas, 1. okt. — Governor Alf M. Landon je rekel, da je silno vesel, ker mu je obljubil bivši newyorški governor Al Smith pomoč v tekoči predsedniški kampanji.

— Smith je s tem pokazal, — je dejal republikanski predsedniški kandidat, da mu je več za usodo dežele kot pa za usodo stranke.

DUHOVNIK JE NAPOVEDAL KONEC KOMUNIZMA

Rev. John J. Wynne, ki že 46 let ureja razne katoliške časnike ter je praznoval večeraj 77. obletnico svojega rojstva, je napovedal konec komunizma.

— Zdi se mi, da bo Španija rešila svet, — je dejal. — Rešila ga bo s tem, ker bo uničila komunizem v zapadni Evropi.

"Glas Naroda"
(A Corporation)
Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
210 West 12th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

For one year in Advance	For one year in Advance
For one year in Advance	For one year in Advance

Subscription Yearly \$6.00

Dopis brez podpisov in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovall pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in prazniki

"GLAS NARODA", 216 W. 12th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

BORBA ZA NADVLADO

Med Anglijo in Italijo se vrši že precej časa tiha, toda vztrajna borba za nadvlado v Sredozemskem morju.

Tekom italijansko-ahesinske vojne ni dosti manjkalo, da ni Anglija zaprla Italijanom Sueskega prekopa ter jim s tem otežila pošiljanje vojaštva v Abesinijo.

To se sicer ni zgodilo, toda nasprotje ni bilo uravnano.

Ko sta se angleški kralj in prvi lord angleške admirali-tete podala na potovanje je italijansko časopisje ostro napadalo Anglijo, češ, da imata obe potovanji skupen cilj in sicer reši-tev oziroma obdržanje angleškega vpliva na Sredozemskem morju.

Potovanje angleškega vladarja je bilo sicer popolnoma zasebnega značaja, pravijo italijanski listi, vendar je pa imelo jasne politične cilje, ker se je v vseh krajih dalmatinske obali proučevala možnost, kako bi lahko vzhodna obala Jadrana la-hko služila kot ofenzivno oporišče proti Italiji.

Kot posledica kraljevega obiska se opaža, da je prekinje-na politika Jugoslavije z smeri zblizanja z Italijo, čeprav je bi-la ta smer pred uvedbo sankcij zelo jasna.

Kar se tiče Grčije, se niso izpolnila pričakovanja in u-panja Anglije, ki jih je gojila z vrnitvijo kralja Jurija v Gr-čijo.

Sedaj se izvaja pritisk na Metaxasa, naj bi ne pozabili, da računa Anglija z Grčijo kot važnim činiteljem glede ciljev angleške admirali-tete.

V Turčiji je imelo kraljevo potovanje popolnoma javen političen značaj. Posledice se že vidijo zlasti v potovanje tur-ške delegacije v London in v dogovoru o udržitvi Dardanel, za kar so vsa dela poverjena angleškim tvrdkam.

Tako v turških kakor v angleških krogih utemeljujejo to politiko z nevarnostjo italijanskega imperijalizma.

Namen potovanja Hoareja je bil, da obišče vsa pomor-ska oporišča ter dvigne pomorski vpliv Anglije ter da poudari dejstvo, da se Anglija ne misli odreči poti skozi Sredozemsko morje.

Zdi se, da skuša Anglija obkoliti Italijo in jo v pomor-skem pogledu popolnoma osamiti.

DR. MAČEK ZAPUSTIL SANATORIJ

17. septembra je dr. Maček Po nasvetu zdravnikov pa se zapustil sanatorij in bo ostal vedno ne sme sprejemati nika-do nadaljnjega v domači oskrbi. kih obiskov.

DENARNE POSILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zaneslji-vo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
Za \$ 2.65 Din. 100	Za \$ 9.00 Lir. 100
\$ 5.10 Din. 200	\$ 17.40 Lir. 200
\$ 7.65 Din. 300	\$ 25.80 Lir. 300
\$ 10.20 Din. 400	\$ 34.20 Lir. 400
\$ 12.75 Din. 500	\$ 42.60 Lir. 500
\$ 15.30 Din. 600	\$ 51.00 Lir. 600
\$ 17.85 Din. 700	\$ 59.40 Lir. 700
\$ 20.40 Din. 800	\$ 67.80 Lir. 800
\$ 22.95 Din. 900	\$ 76.20 Lir. 900
\$ 25.50 Din. 1000	\$ 84.60 Lir. 1000

KER SE CENE BEDIJ HITRO MENJAJO BO NAVEDENE CENE PODVREDNE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za tipične večje sume kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo se boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5.00 — morate poslati	\$ 5.75
\$ 10.00 — " " " " " "	\$ 10.25
\$ 15.00 — " " " " " "	\$ 15.75
\$ 20.00 — " " " " " "	\$ 21.25
\$ 25.00 — " " " " " "	\$ 26.75

Prejemnik dost v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO FO ČASNE LISTINE ZA PR-BOJNO SI.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
210 WEST 12th STREET NEW YORK, N. Y.

JEFFERSON IN JEFFERSONOVA NAČELA

Nikdar ne slišimo toliko o Jeffersonovih načelih, kakor ravno za časa volitev. To le dokazuje, kak globok vtis je Thomas Jefferson zapustil na vso smer ameriškega politične-ga naziranja. Jefferson je iz-zval nekatere izmed najostrej-sih spopadov in ameriški poli-tični zgodovini. Tok časa je e-pravičil mnogo načel, za ka-tera se je on boril. Danes je ime Jefferson posašeno od o-nih, ki se smatrajo njegovimi političnimi dediči, kakor tudi od mnogih, ki spadajo k poli-tičnemu prepričanju, ki mu je Jefferson nasprotoval. Jeffer-sonovo naziranje o socialni pravičnosti je posebne važno-sti za tujerodce, kajti ravno "vprašanje inozemcev" mu je pripomoglo do politične zmag-e.

Jeffersonovo življenje je bi-lo dolgo in dogodkov polno v začetnem razvoju ameriške re-publike. Rodil se je bil v apri-lu 1, 1743 kot sin premožnega veleposestnika. Ali že v mla-dosti so se odcepili od konse-rvativnega naziranja svojega razreda in je na svoj pečat vri-sal geslo: "Odpor proti tira-nom je ubogati Boga." To ges-lo je postalo njegovo vodilno načelo, ko se je pridružil revo-lucionarnemu gibanju za ne-odvisnost ameriških kolonij.

Njegova dolga kariera se more deliti v tri dobe: njegovo delovanje za ameriške revolu-cije, njegovo reorganiziranje domače države Virginija in končno njegovo osemletno de-lovanje kot predsednika Zdu-ženih držav.

Kot revolucionarja, Jeffer-sonov trajni prispevek je bilo spisanje nesmrtnih izjave ne-dvisnosti. Takozvani Drugi kon-tinentalni kongres je izvolil od-bor petorice, da sestavi izjavo, in ta odbor je poveril nalogo Jeffersonu. Svetovna zgodo-vina pozna malo takih doku-mentov. Po vsebini in stilu mu ni para na svetu.

Ko je bila neodvisnost izvo-jevana, se je Jefferson povrnil v Virginijo. Kot član zakono-dajne zbornice in kasneje kot guvernier je reorganiziral držav-no vladno, da je služila za vzor drugim državam. Zlomil je poli-tično in gospodarsko moč ko-lonijalne veleposestniške aris-tokracije, dosegel popolno loči-tve cerkve od države in uvedel sistem javnega šolstva. Boril se je za splošno volilno pravico in za osvobodenje sužnjev, ali v teh vprašanjih je bil preveč naprej od svojega časa in bil je poražen.

Washington, pravi predse-dnik Združenih držav, ga je po-zval v svoj kabinet kot "Secre-tary of State". Njegovo na-sprotstvo proti Alexander Ham-iltonu, prvemu zakladniške-mu tajniku, se je razvilo v bor-bo med dvema filozofičnimi na-

ziranji o vladi, ki je dovela do ustvaritve dveh velikih poli-tičnih strank. Hamilton je za-govarjal močno centralno vla-do in pospeševanje trgovine in industrije. Jefferson na drugi strani si je predstavljal Zdu-žene države kot federacijo poljedelskih demokracij, pri čemur poedine države bi nži-vale skoraj popolno avtonomijo in bi centralna vlada imela le omejeno moč.

Leta 1793 je Jefferson po 3 letih v kabinetu odstopil. Fe-deralisti, ki so bili pristaši Ham-iltona, postali so mogočni v vladi. John Adams, federalist, je bil izvoljen predsednikom, ko se je Washington umaknil. Tedaj se je bila razvila mogoč-na struja proti inozemcem v Združenih državah. Bila je v glavnem naperjena proti onim, ki so simpatizirali s francosko revolucijo. Federalisti so za-šli do skrajnega, ko so zago-varjali in vzakoniili vrsto reak-cionarnih zakonov, naperjenih proti inozemcem in radikalcem, t. zv. Alien and Sedition Act.

Jefferson je organiziral mo-gočen protest proti tem zako-nom, ki jih je smatral kot na-pad na ameriško svobodo in kot poskus zadušiti vsako opo-zicijo. Tako je vprašanje teh zakonov postalo glavna borbna točka v predsedniških volitvah leta 1800. Jefferson je zmagal in te volitve so končno dolo-čile za vedno pravico političnih strank, da smejo napadati vlad-o v govoru in tisku.

Reakcionarni zakoni so u-mrli naravne smrti. Za Jeffer-sonovega predsednikovanja se je vršil nakup Louisiane, ki je več kot podvojil tedanjo povr-šino Združenih držav in odprl pot do kolonizacije zapada.

Jefferson je ostal vodilni a-meriški državnik tudi potem, ko je zapustil predsedništvo. Umrl je 1. 1826, in sicer ravno dne 4. julija, torej ravno 50 let po dnevu, ko je bila sprejeta njegova izjava neodvisnosti.

Preživite BOŽIČ V STARI DOMOVINI

Cunardova progra priredi tri izlete v staro domovino. Val trije iz-leti se bodo vršili v času, da bo slehernemu, ki se jih udeleži, mo-žeče preživeti božične praznike med svojci.

IZLETI SE VRŠE NA FARNIKIH:

QUEEN MARY
ki odpluje iz New Yorka:
dne 2. decembra ter 16. decembra

BERENGARIA
dne 9. decembra

Na prvem izletu bo spremljal inženir MILAN EKEROVIC, član newyorškega urada Cunard Line; na drugem ALFRED MARKUS, ki je istotako član newyorškega urada; na tretjem pa HENRY WEBER, član škotskega urada Cunard Line.

Za vse podrobnosti glede cen, potnih listov, povratnih dovoljenj itd., se obrnite na:

POTNIŠKI ODDELEK "GLAS NARODA"
216 WEST 12th STREET NEW YORK, N. Y.

Iz Slovenije.

DIREKTOR ANTON JUG MRTEV

V gozdu blizu Gorican pri Medvodah so našli direktorja Antona Juga mrtvega. Potrdi-la se je torej na žalost slutnja, da se direktor Jug, ki je pred skoro tremi tedni izginil, ne bo več živ vrnil. Obistnilo se je tudi mnenje, da se je v globoki duševni depresiji odločil za obupen korak in si je sam kon-čal življenje. Vest o smrti je odjeknila po vsej Sloveniji. Na tisoče deklet je izšlo iz šole, ki jo je on vodil, a tudi izven šole je bilo mnogo ljudi, ki so se jim po rodu iz Št. Vida pri Celju, kjer se je rodil dne 9. januarja 1881. Dočakal je torej starost 55 let. Gimnazijo je študiral v Celju, filozofsko fakulteto na Dunaju in v Pragi. Leta 1908 je dobil prvo stalno službo v Ljubljani na takratnem liceju in je na tem zavodu ostal vse do svoje tragične smrti.

90-LETNI KAMNICA

Čil in zdrav je praznoval 90 letnico Andrej Slejko, nekdan-jem dobro znani lastnik trgo-vine z južnim sadjem "pri Vi-pavcu" na Glavnem trgu. Pred 54 leti je prišel v Kamnik iz Vrhnjice pri Vipavi, kjer mu je tekla zibelka. Najprej je pekel na trgu maroni, nato pa je odprl trgovino z južnim sad-jem, zvečer pa je nosil po kam-niških gostilnah v pleteni koša-ri najrazličnejše dobrote. Gos-tje so ga imeli zelo radi zaradi njegove originalne duhovitosti, s katero je znal kratkočasiti vsako družbo.

USODNE POSLEDICE

Na železniški progi blizu ko-šanskega predora so našli 15 letnega železničarjevega sina Ignacija Eiletza z odtrgano no-go in poškodovani na glavi. Za-deva je bila od začetka precej skrivnostna, ker je fant dva-krat spremenil izpoved, kako je prišlo do nesreče. Zadeva se je sedaj popolnoma pojasni-la. Fant je hotel prestrašiti svoje s tem, da si je izkopal ob tračnicah jamo, v katero se je vlegel in zaspal. Med spa-njem pa se je znašla njegova leva noga na tračnicah in mu je vlak odtrgal nogo v stopaln-Fant se je že drugič vlegel v bližino tračnic ter pravi, da je to storil zaradi slabih doma-čih razmer.

ZE PETDESETIČ V BOLNIŠNICI

V bolnišnici so na tihem praznovali izredno zanimiv ju-bilej dvakrat zanimiv je spri-

čo dejstva, da preživlja zavod v zadnjih letih svojo najtežjo krizo in se je svet že zdavnaj naveličal stare, neskončne pes-mi o pomanjkanju prostora. Na svojevrsten način bi se namreč lahko srečnega štel hlapec Loj-ze Janša iz Loga pri Ljubljani, ki je te dni doživel redko čast, da je bil v zadnjih letih že petdeset let na isto bolezen spre-jet na interni oddelk. Kakor pripoveduje Janša sam, je bil vse življenje izredno zdrav, za kar gre zasluga brez dvoma tu-di njegovi solidnosti, saj nikoli ni pil ne kadil. V redu je pod staro Avstrijo odslužil vojaške, med vojno se je bil na italijan-ski fronti, a ko je dosegel lepo starost, so se polagoma začele oglašati posledice težkega dela in trpljenja. Leta 1931 je o-bol za srčno hibo in od tedaj mu bolnišnica večkrat nudi streho kakor pa hiša njegove-ga poslednjega gospodarja v Kozarjah, pri katerem je služil zadnjih 25 let, dokler ni zaradi svojega nesrečnega srca po-vsem ohromel. Zadnjih pet let se je moral drugo za dru-gim tako pogostokrat zatekati v bolnišnico, da prebije vsako-krat po navadi kakšna dva ted-na doma, kakšne tri, štiri pa zmerom iznova v bolnišnici. Na internem oddelku so kar za trajno rezervirali posteljo v sobi v pritličju, ki si jo zme-rom postilja sam.

Iz Jugoslavije.

NOVA PALAČA NA-RODNE SKUPŠČINE

Na novi palači narodne skupščine izvršujejo sedaj zad-nja dela. Izvršena je tudi že razdelitev p ristorov in so do-ločeni prostori za skupščinsko predsedstvo, za vladno poslanske klube, novinarje itd. Ne-kateri oddelki so se že začeli seliti iz dosedanjega začasnega poslopja v novo palačo. Redno jesensko zasedanje narodne skupščine se bo vršilo že v no-vi palači.

VELIK POŽAR

17. septembra je izbruhnil velik požar v Tesličevih to-varnah. Ogenj je nastal v od-delku za polnjenje steklenic z mineralno vodo. Obstojala je nevarnost, da bo požar zajel tu-di plinski rezervoar. Zgorelo je mnogo dragocenih aparatov, okrog 30 motorjev, več avtomo-bilov ter vse zaloge raznega blaga. Tudi poslopje samo je tako poškodovano, da ga bodo morali porušiti. Škode je o-krog 3 milijone Din.

ZADNJI POZDRAV

Obzirnost je lepa reč. Blagor tistemu, ki je obziren. Precej premožni ženski je mož zbolel. Poklicala je zdrav-nika, ki je bil sicer dober zdravnik, toda volk na denar. Preiskal je bolnika ter re-
kel:
— Nikar se ne nstrasite, ja-ko nevarno je.
Potem je hodil v hišo vsak dan, tedne in mesece. Nazadnje ni žena vedela, ka-ko bi se ga iznebila.
— Tako hoči lahko še leta in leta, — si je mislila.
Nekega jutra mu je rekla skrajno obzirno:
— Gospod zdravnik, ne u-strasite se. Moj mož je sedaj popolnoma zdrav.
Vse ženske ljubijo poglede, ki vprašujejo; ljubijo poglede, ki zapovedujejo, in ljubijo po-glede, ki sovržajo.
Kot živega vruga se pa boje pogledov, kateri jim vidijo na-ravnost v srce.

Peter Zgaga

Star bogatin je snubil kra-sno, mlado dekle.
— Bodi moja, jaz te ljubim, — ji je govoril. — Prisezem, da bi storil vse za te.
Pogledala ga je, se zamislila in odvrnila:
— Ali bi tudi umrl zame?

Angleži so znani kot jako redkobeseden narod.
Pravijo, da so se podali trije na dolgo pot. Hodili so seveda molče.
Ob poti se je pasel konj, pri-vozil je avtomobil ter je konja povozil.
Šli so dalje, in po preteku ene ure pravi prvi Anglež:
— Ali sta videla, kako je av-tomobil konja povozil?
Šli so dalje in se niso celo u-ro oglašali. Nato pa pravi dru-gi Anglež:
— Saj ni bil konj, saj je bi-la kobila.
Zopet so umolkili in šli mol-če še eno uro.
Tedaj pa tretji Anglež mrko pogleda svoja dva tovariša in jima osorno pravi:
— Tak nikar se vendar ne prepirajta!

V mali vasi sta živel župnik in star zafrkljivec, ki ni dal dosti na vero in na Boga.
Če je mogel, je župnika dra-žil s svojimi nazori. Ko sta ne-koč sedela v gostilni, ga je za-čel spraševati o tajnostih on-kraj groba.
— Kako bo na onem svetu, gospod župnik? — je hotel ve-deti.
— I, tako bo, — mu je od-vrnil dušni pastir. — Tistim, ki bodo prišli v nebesa, bodo zrasle angeljske peroti, tistim, ki bodo prišli v pekel, bo pa zrasel pet jardov dolg rep.
Lahkoživec se je zamislil.
— O čem premišljuješ? — ga je vprašal župnik.
— Skrbi me, — odvrne lah-koživec zafrkljivo — kako bo-bom srajco čez perutnice oble-kel.
— Oh, to te pa ni treba nič skrbeti, — ga potolaži župnik.
— Skrbi naj te raje, kako boš pet jardov dolg rep za hlače zbasal.

Mussolini je razpisal nove davke.
Med novimi davki je tudi da-vek na sance. Vsak pekar med 25. in 45. letom mora plačati toliko in toliko davka na svo-di plinski rezervoar. Zgorelo je mnogo dragocenih aparatov, okrog 30 motorjev, več avtomo-bilov ter vse zaloge raznega blaga. Tudi poslopje samo je tako poškodovano, da ga bodo morali porušiti. Škode je o-krog 3 milijone Din.

Spanski prostovoljci se poslavljajo od svojih žena in otrok pred odhodom na fronto. Španska vlada je pozvala pod-zastave slehernega moškega, ki more nositi orožje.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

H. EGGE:

DVA UČITELJA

Od osmih do devetih je bilo v razredu tiho, da bi bilo slišati miš, če bi bila tekla po sobi — od devetih do desetih pa je razred divjal in hrumel in plesal profesorju po katedru. To je bilo zato, ker je imel od osmih do devetih svojo uro prof. Bat. Nihče ni znal tako stopiti v razred; z enim samim korakom se je povzpela na visoki oder, premeril vrste klopi, gospodovalno velel: "Sedite! Dajte mi pero," in odprl razrednico. Ta nastop, to obvladovanje ljudi na prvi pogled kdo ima ali pa nima, naučiti se tega ne da. Tako stopi rojen krotilec med divje zveri, kakor je stopil prof. Bat v razred. Zdelo se je, kakor bi žvižgal v zraku neviden blš. Nihil je nizzol obrnjene črne hrke, katerih konca pa sta se utegnili iznenada postaviti pokoncu. Črne, blesteče lase je česal na prečo po sredi glave. Njegove majhne rjave oči so jasno in bodro krožile po razredu; ušlo jim ni nič in če so se zmeigale, je bil pogled ki je širil iznenada, tem nevarnejši.

Z vsem spoštovanjem smo priznavali njegovo moč; nismo je sovražili, četudi nas je trdno zgrabila. Gotovo, marsikateri izmed nas je vzgajala za potuhnjena in klečeplazca z usločeno hrbtenico, močni pa so postali ob njegovi moči le še močnejši.

Ob devetih je prišel mali dr. Golob. Njegov pogled za velikimi okroglimi očali je bil globok in mehak. Njegov obli, prozorno beli obraz se je čisto neopričljivo končaval v rdečkasto-plavi kozji bradici in brezmadežno plešasta glava je bila tudi nekako siljasta — čisto uporabljen model za karikature na šolski tabli. Ko je Golob prvič stopil v razred, je zaklical neki cepec z enakim glasom: "Dober tek!" To je bilo prvo srečanje — in dr. Golob je svojo igro tudi že izgubil. Njegovo mučeništvo v razredu je bilo zapečatenost. Mladi fantje so vohajoča gonška bitja. S trdimi, brezbriznimi očmi smo gledali na izžarevanje dobrote kakor na nekaj smešnega, slabotnega, kar se je dalo izlahka izkoristiti. Najhuje so počeli potuhnjenci,

ki so pod Batovim bičem najbolj krivili hrbet. Boljšim naravam, naj so se tudi iz napačno razumljenega razrednega čustva udeleževali krutih norčij, pri tem ni bilo prijetno pri srcu.

Nekega dne, ko je prof. Golob zopet zamaš skušal obvladati predzorni hrup razbrzdane razreda, so se mahoma odprla vrata s tistim odločnim sunkom, ki smo ga poznali. Kakor pribit je stal razred v nenadni tišini. Gotovo je bil profesor Bat že lep čas posluškoval zmag pred vrati "Sedite!" je dejal čarodej, kakor da bi bila ta njegova ura. "Dajte mi pero!" In zdaj je zapisal v razrednici vsakemu tretjemu, brez izbire, uničujoč red v vedenju. To je bilo obglavljenje v množicah. "Toda morda so pa vendarle tudi nedolžni vane," je ječal dr. Golob. Bat se niti zmenil ni za te besede, listal, pisal, vsak tretji je prišel na vrsto, slepo kogar je doletelo. Prosta mesta in ustave so padale, pretela se premeščanja.

Razred je zgrožen prisostvoval temu uničujočemu mučnemu postopanju. Vsak tretji. Bat je, zložno pisal, vsako ime glasno navedel. "Janko Jelen." To je bil sin uradniške vdove. Ko prejme šolski opomin, bo vsa žalostna in prestrašena. Vsak je v mislih štel po abecedi, če zadene tudi njega. Bil je eden tistih tesnobnih trenutkov, ko visi odkrit upor na lasu. A las se ni pritrjal.

Upor bi bil utegnil priti tudi s strani Goloba. Tega uradavanja, ki je posegalo v njegovo učno uro, ne bi bil smel dopustiti. Bat ni bil njegov predstojnik. Toda namesto da bi si bil to "kolegialno" pomoč energično oprevedal, je trpel za svoje učence, ki so ga spravili v tak položaj. Zdaj šele je prav izgubil vsak ugled. Spoštovanje v uradnem območju, edino, kar človek ima v svojem poklicu, je bilo uničeno.

"Tako." Bat je odložil pero in vstal. Kakor lesen je stal razred. "Tako je treba narediti, gospod kolega! Priporočam se!" Takrat smo bili še premleli, da bi bili čutili, koliko prezira je bilo v teh besedah.

Ostale ure ni bilo nereda.

Od tega dne jih je bilo veliko, ki so Bata sovražili, a nekaj malega takih, ki so ljubili Goloba. Vse to pa ni izpremenilo razmerja med učenci in obeh učiteljev. Pod Batovo šibo je bil v razredu še vedno vzoren red, ob Golobovih nemških urah pa popolna razbrzdanost in — po Batovem nastopu — pridusen nered.

Nekega dne je poiskoval dr. Golob s strogostjo in odločnostjo, posnemajoč Batov nastop, a poizkus se mu je ključno ponesrečil. S svojimi kratkimi nožicami se je hotel mogočno pognati na oder, da bi stal tam velik in ukazujoč: Sedite! — pa bi bil pri tem kmalu padel. Gromko je vrgel razrednico na mizo. — mi pa smo se mu smejali. Za nas je igral le parodijski odločnega profesorja Bata. Od vseh strani so se oglašali pridruženih kliki: Caesar ante portas. Primus Medenjak v prvi klopi se je obrnil proti razredu in zaklical: "Bojazljivi cepeci, štirideset proti enemu!! Dobili jih je po grbi. Položaj je postal za Goloba še slabši. Pač mora že Medenjak na pomoč profesorju ...

Rdečkasto-plava kozja bradica je drhtela; Golob je stopil z odra, kakor da bi se odpovedal vsakemu povišanju in majhen in šibak je stal tedaj med nami šestnajstletniki. In hodil je semtertja po sredi razreda med klopi, kakor da bi tekel skozi šibe; oči so mu bile kakor vlažen baržan, obraz blede, žila na čelu sinje nabrekli. Tiho in mirno so zvenele njegove besede: "In vi pravite, da ste svobodni fantje! Suženjske duše ste! Samo z bičem je mogoče med vas kakor krotilec med zveri. Hajdi — sedite, vstanite, vam bom že pokazal — razrednica — evek, evek, evek, — to je ravnanje, ki se spodobi za vas." Sovraštvo proti Batu je butilo na dan, a kmalu zopet izginilo in se izpremenilo v žalost in tožbo. "Ali je dobrota brezbrambno izročena vašim umazanim podplatom? Ali hočete vsi čutiti vedno zgolj pest, bodisi v poklicu ali doma, — bodisi moški ali ženska? A če je človek enostavno brez pesti prišel na svet? Zares, ne izplača se živeti v svetu, v katerem ima vedno le močnejši prav."

V tem je bilo postalo v razredu — izvzemši hihitanje par surovžev in tepcev — precej tiho in profesor je neposredno prišel na svoj predmet, hodeč še vedno sem ter tja med klopi.

HITROPRSTNIK ČARA V BANKI

Pred okenci neke velike praške banke se je produciral te dni neki hitroprstnik in njegove produkcije so se videle sprva uradnikom zelo zabavne, dokler niso opazili, da so jih zelo drago stale.

Elegantno oblečen gospod se je pojavil pri deviznem okencu te banke, da bi izmenjal nekoliko funtnih bankovcev. Govoril je samo francosko in angleško in se je z uradnikom zapel v zanimiv razgovor, v katerega so kmalu posegli še drugi uradniki. Znal je povedati mične-dovtipe, na zadnje pa je pokazal tudi nekoliko spretnih čarovnij. Vsi so se zabavali, kako hitro so izginjali v njegovih rokah prstani, ure in bankovci, pa jih je potem na nemljiv način vlekel iz žepov o-koli stoječih oseb. To umetnijo lahko pokaže tudi s prav velikimi bankovci, je menil mož, in ko je res pokazal svojo spretnost tudi v tem pogledu, se je vljudo poslovil. Kmalu potem pa so morali uradniki v svojo žalost opaziti, da je izginil z njim vred iz bančne blagajne šop bankovcev v skupni vrednosti 20,000 Kč. Policija je ugotovila, da so možje naselili nekemu mednarodnemu pustolovcu po imenu Stibene. To je pa za sedaj tudi vse, kajti mož je izginil.

PORABA TOBAKA

Tobačne režije raznih držav so sestavile pregled o porabi njihovih izdelkov. Tako so ugotovili, da se največ tobaka pokadi v mesecu avgustu. Poraba tobaka se stopnjuje od januarja do avgusta, potem nazadnje do konca leta. Največ cigaret ne pokadijo na Božič temveč v naslednjih mesecih. Prijatelji cigar pa pokurijo največ smotk v decembru. To baje zaradi tega, ker je v decembru mnogo praznikov, takrat pa se zaradi udobnosti in počitka uniči največ nikotina.

mi. Tedaj se mu je sree polagoma umirilo.

Nikdar mi ni nobena šolska ura dala toliko kakor ta vzkril. Za trenotek so se mojemi pogledu odkrile globline, iz katerih se mi je zila nasproti bleščeča svetloba. Zakaj je dobrota slabotna, zakaj moč neblaga? O tem še nisem bil nikoli razmišljal in tudi takrat se nisem domel. Tako sem počenjal kakor drugi in zdelo se mi je ob sebi umevno, da je treba pred Batom kriviti hrbet. Goloba pa imeti za norca. Toda ali je res moralo biti tako?

Mislil, da živi v učencih, ki so zdaj odrasčeni možje, v veliko lepšem spominu kakor Bat — mali dr. Golob.

ZA KRATEK ČAS IN ZABAVO
NASLEDNJE KNJIGE TOPLO PRIPOROČAMO
LJUBITELJEM ZDRAVEGA HUMORJA

DOMAČE ŽIVALI 72 strani. Cena	30
GODČEVSKI KATEKIZEM 61 strani. Cena	25
LUMOREŠKE IN GROTESKE 180 strani. Cena	30
12 KRATKOCASNIH ZGODBIC 72 str. Cena	25
PO STRANI KLOBUK 154 strani. Cena	30
POL LITRA VIVAVCA, epikal Feigel 136 str. Cena	50
PREDTIZANI, PRESERN IN DRUGI SVET-NIKI V GRAMOFONU 118 strani. Cena	25
SANJSKA KNJIGA	30
SANJSKA KNJIGA	30
SLOVENSKE SALLIVEC 90 strani. Cena	40
SAKE IN SATIRE 150 strani. Cena	30
TIK ZA FRONTO 150 strani. Cena	30
TOKRAJ IN ONKRAJ SOTLE 67 strani. Cena	30
TRENUTEK ODDIHA	30
(Knjiga vsebuje tudi sklopro "Vae nase")	50
VELIKA ARABSKA SANJSKA KNJIGA	150
VESELE POVESTI 70 strani. Cena	35
ZENINI NAŠE KOPNELE 111 strani. Cena	45

TE KNJIGE LAHKO NAROČITE PRI:

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

L. Ganghofer:

Grad Hubertus

: Roman :

42

"In še več, kako si sedel potem poleg mene? In da ne smem jokati, si dejal, in stresel pred me poln žep lešnikov. In trde si mi trl z zobmi." pristržno ga je stresla Mali za roko. "In glej, danes sem našla jaz tebe za sečjo. Bodi pameten in povej mi vse. In če bi bili lešniki še tako trdi — France, pomagala ti jih bom tretji."

Zdaj ni mogel več molčati. Hlastno je začel praviti, kaj se je zgodilo te ure. Ni zmerjal in ne tožil. Toda njegove oči so govorile, da je žaljena njegova lovska čast. Mali je molče poslušala. Ko je pripovedoval, kako ga je osumil Schipper, je izbruhnila v jezi: "Takšen tovariš! Čast mu res! In Schipper mu je ime? Tuhtala je predse in neki spomin se je ji budil. — "Schipper? Ali je kaj soroden s tistim Schipperjem, ki je bil prej drvar?"

"Prav isti je."

"Prav isti je."

"In ta je zdaj lovec? — No, hvala lepa! Lepa tovariša imaš! Čisto dobro se še spominjam, da je moral moj rajni oče vedno oštevati brata, ker se je družil s tem Schipperjem, ki ga je zavajal v vse mogoče malopridnosti. Če je ta tvoj Schipper isti, potem kar mislim, da je on sam ukradel roge."

France je prestrašen brnil: "Ne, Mali, tako pa ne smeš govoriti!"

"Bodi, kakor hoče. Ti si nedolžen. In pusti ti ne smeš, da bi te sumničili!" Maline oči so se zablistale. "In falota nič več ne išči! Kdor ima oči, kakor ti, ne potrebuje nobenega drugega dokaza ko svoj pošten obraz. Zdaj opravi v redu svojo službo. In drevi se postavi pred grofa in mu povej v obraz vse, prav tako, kakor si povedal meni, in prav tako ko mene, mu poglej v oči. Potem ti mora verjeti. In zdaj se ne oščajaj več. Zaradi mene ne smeš zamujati službe." Segla je po puško za drevo in jo ponudila loven. "Tu naša svoja šibnica! Kar sva govorila, ostane med nama. In zdaj, naprej! Zbogom!"

Obenem s puško je prijel France tudi Mali za roko. "Kar na noge si me spat postavila. Povrni ti Bog tisočkrat!"

Nekaj časa so jima obležale dlani druga v drugi. Potem je vprašala dekle: "Ti, France?"

"Kaj?"

"Ali sta si prišla morda z mojim bratom kdaj kaj navskriž? Kak prepir ali kaj takega?"

"Z njim? Bog varuj! Zakaj sprašuješ?"

Zdelo se je, da je v zadregi. "No več, ker se je včeraj tako zadiral nad teboj."

"So pač govorile skrbi iz njega. Kaj dela pa Ančica?"

"Ponoči je bilo dobro. Z božjo pomočjo se bo spravilo otroče spet pokond. Ravno prav, da si me spomnil. Zdaj se moram podvzati in teči." Smejoč se je prikimala loven in šekla nato urno doli po stezi.

France je gledal za njo, dokler ni izginila. Potem je pokukal med rahlo šumečimi vrhovi kvišku, kakor bi iskal na nebu mesta, kjer se je ponoči utrnula zvezda.

"Zvezdica mala, nisi lagala!"

Odšel je po gozdu navzgor in prišel na odprte planine. Daleč kraj gozda, globoko na pašnikih je zapazil dva moža. Menil je, da se je zablistala cev puške in je nameril tja daljnogled.

Bil je Schipper — z gonjačem, ki je nosil plen od snoči na hrbtu.

Kmalu potem, ko se je bil grof Egge vrnil s svojim puškonoscem v koč, so prišli gonjači, ki jih je bil naprosil France. Grof se ni zmenil zanje. Hodil je v izbi med tesnimi stenami gor in dol in si odpočil samo kdaj pa kdaj za nekaj minut, kadar s ose mu misli ustavile na rogovi s krvavo lobanjo, ležečo pred njim na mizi, ali pa, da bi položil bolečo nogo na stol in si jo otiral z obema rokama. Ko je Schipper odprl vrata, da bi ga vprašal po pkazih, se je grof Ege zadril nanj: "Pusti me pri miru!" In je z nogo lovcu pred nosom zaloputnil vrata.

Možje so čakali pred koč in tiho kramljali, dočim je Schipper snažil v kuhinji puške. Po dveh urah je poklical grof Ege vodjo gonjačev v izbo: "Danes ne bomo več lovili. Nekdo naj odnese kozla, ki visi zunaj, doli na Hubertovo, drugi naj počno, kar jih je volja. Jutri ob petih bodite vsi pri koči." Stopil je k vratom: "Schipper, ti pa v službo! In ganz pod stenami tam naj izgine!" Pomignil je gonjaču, naj odide. In je spet zadrlesnil vrata.

Z dolgim obrazom je obstal gonjač v kuhinji in vprašal šepetaje: "Kaj mu je pa danes?" "Ali te kaj briga?" je zarenčal Schipper in se nakremžil, kakor da bi imel žolc na jeziku. Nekaj minut pozneje je bil pripravljen za pot in je odšel z možni čez ceste proti stenami.

Grof Ege je stal pri oknu in gledal za njimi, dokler niso izginili. Potem je stopil v kuhinjo in zanetil ogenj, da bi skuhal gamzjo lobanjo. Celo uro je sedel na robu ognjišča in ni obrnil pogleda od hrbitajoče vode, iz katere so moličeli črni kavli rogovi. Ko se je odprla koža od lobanje, je s potrpečljivo skrbljivostjo ostrgal z bele kosti zadnjo mišično vlakno in odnesel roge na solnce, da bi se lobanja posušila in obelila. Z rokami na kolenih je sedel poleg rogov na solni klopi in se z nežno ponosnimi očmi neprestano oziral na lepo lovsko trofejo. Trajalo je pol ure, dokler ni v vročem solncu izpuhtela zadnja sled vlage z obeljene črepinje. Grof Egge je odnesel roge v izbo, segel po črnili in pero in zarisal z lično pisavo na belo lobanjo dan in leto, ki mu je prineslo ta redki plen.

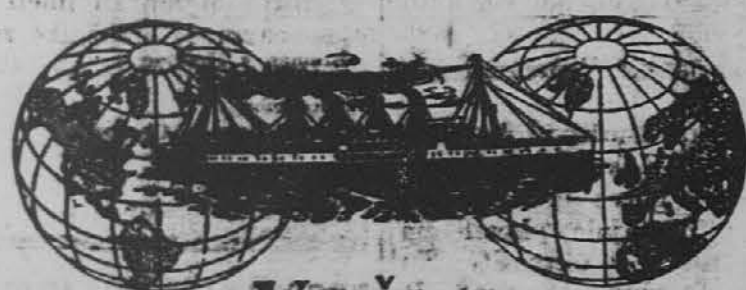
Dočim je pihal mokre črke, da jih jih hitreje osušil, je stopil v izbo star mož, ponižno se klanjaje in skoraj brez sape — poštni sel. Poznalo se mu je, da je njegov dolgi, težavni pot od vasi do sem spremljal marsikak vzdihljaj. Pošiljka, ki jo je prinesel, ga pač ni težila, a vendar se je olajšan oddahnil, ko je izročil mali, na štirinajsttisoč mark ocenjeni zabojček grofu v roke.

DALJE PRIDE

OBLETNICA USTANOVLENJA TRETJE REPUBLIKE

Ko so praznovali v Parizu obletnico ustanovljenja Tretje Republike, so se vršile po ulicah velike povorke, v katerih je bilo opaziti tudi španske in publikanske zastave.

Važno
za potovanje

Kdor je namenjen potovati v tujino, ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je pošteja v vseh stvarih. Vse to naš dolgoletno službo vam zagotavlja najboljše poštne in tudi vse potrebne preskrbi, da je potovanje udobno in hitro. Vse to se zagotovo obrne na nas za vsa poštstva.

Mi preskrbimo vse, bodisi prekine za potovanja, dovoljenja, potni listi, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjši strošek.

Nedržavlani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dolo iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT. trpi najmanj en mesec.

[Mitte] (tudi) takoj za brezplačno uvodila in zagotavlja vam, da boste pošli in udobno potovali.

SLOVENE PUBLISHING COMPANY
(Travel Bureau)

216 West 18th Street

New York, N. Y.

Hči druge žene

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

62 ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

Ni vzelo dolgo, ko se vsi trije zopet vrnejo. Gredo v obednico, kjer so služabniki takoj pričeli prinašati jedila. Tekom kosila je imel dr. Leyden še pogosto priložnost čuti se nad zelo neolikanim in nerodnim obnašanjem svojega nečaka. Herman Strasser je še kazal nekaj žalostnih ostankov nekdanje boljše družabne izobrazbe in gospa Lili se je skušala kar najbolje obnašati. Toda Grega Strasser je bil neroden, slabo vzgajen in dr. Leydenu prav nič ni ugajal, ko je izpod oči nemirno in včasih drzno p ogledoval njega in notarja. Vedno in vedno se dr. Leyden izprašuje, kako je mogla Gonda temu zoprnemu pobalinu natveziti toliko dobrih lastnosti. Ogaben občutek ga že obide, kadar pomisli, da mu bo prišla nasproti ljubezniva kot sestra.

Le s težavo je potekal razgovor, pri čemur se je posebno potrudila gospa Lili, da bi napravila dober utis, medtem ko Herman Strasser dr. Leydena in notarja ošabno pogleduje, Grega pa si neprestano nalaga jedi na krožnik in se z njimi zabava.

Za dr. Leydena in za notarja je bilo kot odrešenje, ko je bilo enkrat kosilo končano. Nato gredo v pisarno pokojnega lastnika. Sedejo okoli okrogle mize in dr. Schroter izvele iz aktivke oporoko in jo razgrne.

In ko počasi besedo za besedo bere, kar je pokojnik določil, opazi dr. Leyden, da postaja obraz Hermana Strasserja vedno daljši, vidi, kako gospa Lili vedno bolj prestrašena pogleduje svojega moža in da Grega zopet napol škodoželjno, napol začudeno gleda svojega očeta. Po besedilu oporoke staršem ne preostane drugega, kot čimprej zopet oditi in ostati od posestva v spoštljivi oddaljenosti in čakati, kaj jim bo Gregova velikodušnost naklonila. Pa tudi tukaj so bile potegnjene gotove meje. Gregov stari oče je v resnici še preko svoje smrti zliil svoje maščevanje nad grešno glavo Hermana Strasserja.

Hannes Leyden je bil neizmerno razočaran nad svojim nečakom. Četudi je p rivoščil, da je stric s svojo oporoko dal občutiti svoje maščevanje, se mu je vendar kar najbolj gabil nesramni, škodoželjni nečakov obraz. To ni bil dobrobrščni, velikodušni fant, kot pa sta ga videla Gonda in njen oče.

Dr. Leyden skrivaj pogleda na uro. Med tem je že bilo skoro pet in Gonda je mogla priti vsak trenutek. Naravnost bal se je, da bo temu neotesanemu, zoprnemu pobalinu padla okoli vratu in ga bo ljubeznivo pozdravila. Kako osamelo se je morala počutiti na Dahomyju, da je morala biti zadovoljna s tako družbo, da je temu človeku, ki je bil njegov nečak, pa vendar tako tuj in zoprn, mogla nakloniti svoje prijateljstvo.

Tudi Miklavža Rutarja ni mogel razumeti. Kako je mogel dovoliti, da je njegova neiskušena hči sklenila prijateljstvo s tem zoprnim človekom, čegar nepromisljenost lastnosti je bilo mogoče tako jasno brati na njegovem obrazu!

Nastal je globok molk, ko je dr. Schroter končal z branjem oporoke. Mirno pospravi svojo aktivko in počaka, da se vsi trije izrazijo o oporoki. Mladi dedič najbrže ni vedel, kaj naj k temu reče, ker je še vedno iskal izhoda. Kot je bile sestavljene ta oporoka, je imel od nje bore malo koristi.

Leydenovi živci so bili skrajno napeti. Prisluskuje, ako vendar že Gonda ne prihaja ter z veliko nevoljo gleda svoje tri goste. Pa tudi oni ga gledajo sovražno, kot bi jim bil v nadlego. Dr. Leyden je vedel, da v to hišo ne bo prišel nikdar več; s temi ljudmi ni hotel imeti nikakega opravka. In Gonda in oče bosta morala tudi izprevideti, kadar jih v tej kultivirani okolici zopet vidita, da to ni družba za njiju.

Dr. Leyden se strese, ko se slednjič vrata vendar enkrat odpro in stopi Gonda čez prag s porednim nasmehom. Samo dr. Leyden in notar jo vidita, ko stopi v sobo, ostali so bili s hrbotom obrnjeni proti vratom. Gonda dr. Leydenu namežikne, nato glasno zakliče:

"Dobro dan, Grega!"

Sunkoma se vsi obrnejo proti njej in strme vanjo kot v kako strašilo. Pa tudi Gonda presenečena gleda tri ljudi. Gonda prebledi in pravi s tresočim glasom:

"Moj Bog, Kurt, mislim — da si — tvoja mati mi je vendar pisala, da si umrl. In kje je sedaj Grega?"

Dr. Leyden in notar debelo gledata in z napetostjo opazujejo vse tri.

"Kaj hočete tukaj, kaj iščete tukaj?" zarohni Herman Strasser, ki se je prvi pokorajžil.

"Hotela sem samo Grego pozdraviti, gospod Strasser. Moj Bog, zakaj me tako jezno pogledujete? Kje je Grega?"

"Glejte, da izginete! Nikdo vas ni klical!" vpije Herman Strasser robato.

Gospa Lili skoči na noge, nato pa se zopet zlekne na stol. Kurt stoji za njenim hrbotom in ne ve, kako naj bi se držal. Tedaj pa stopi poleg Gonde dr. Leyden.

"Milostljiva gospica, ali ni to Grega Strasser?" jo vpraša in pokaže na Kurta.

Gonda zmaje z glavo in solze ji privro iz oči.

"Ne, o ne, kako morete misliti, da je to moj dragi prijatelj Grega! To je njegov polbrat, o katerem mi je njegova mati pisala, da je u mrl za malarijo. Za božjo voljo, kaj naj to pomeni! Kurt, povej mi vendar, kje je Grega?"

Dr. Leyden sedaj počasi razume položaj. Resno pogleda dr. Schroterja, ki je pazno zasledoval prizor.

Kurt Gartner pa potisne roke v hlačne žepe, pogleda svojega očeta in mater, nato pa pravi:

"Tukaj imate godljo! Sedaj sami stvar uredite; jaz sem nedolžen!"

In se obrne, kot bi mu ne bila cela stvar nič mar ter stopi k oknu.

Dr. Leyden stopi pred Hermana Strasserja in pravi: "Ali nam bi hoteli pojasniti to malo čudno zadevo? Tega fantu nam predstavljate za svojega sina Grego, gospica Rutar, pa trdi, da mu ni ime Grega, temveč Kurt. Slišal sem, da imate pastorka po imenu Kurt in vaša gospa je gospica Rutarjevi sporočila, da je ta Kurt umrl. Tudi jaz, kot nečak pokojnega, vas sedaj vprašam: kje je moj nečak Grega Strasser?"

(Dalje prihodnjik.)

PREDSEDNIK IN GOVERJI PRIZADETNIH DRŽAV

Nedavno se je vršila v Kapitolu države Iowe važna konferenca. Predsednik Roosevelt se je posvetoval z governerji držav, ki so bile vsled sue prizadete. Sredi (v beli obleki) je AH Landon, governer države Kansas, kateri kandidira na republikanskem fketu za predsednika Združenih držav.

PRVI LOVEC NA MIKROBE

Rodil se je leta 1632 na Holandskem in do svojega štiridesetega leta je živel nepoznan v svoji prodajalnici za dežnike. Pa je bil nekoč slišal, da more videti človek skozi steklo, če ga obrusi, stvari večje in vidi tudi stvari, ki jih sicer ni moči videti. In si je mislil skromni dežnikar: "To je pa zabavno, če človek vidi vse večje, kot je v resnici!" Odpravil se je k načelnikarjem in se ondi učil, kako je treba brusiti steklo, da dobimo leče, ki povečujejo predmete. Pridno je gledal in se učil, dokler ni znal sam izdelovati takih leč. Sameval in preždeval je doma dneve in noči in se ukvarjal s svojim novim delom. Domači in sosedje so se mu smejali. Le kaj bi dežnikar z lečami! Pa je napravil lečo, povečevalno steklo, ki je bila najboljša, kar jih je premogla vsa Nizozemska. In je šel, "trapašti dežnikar" kakor so mu rekli, si kupil pri mesarju volovsko oko in si ga ogledoval s svojo lečo. Prav tako je ogledoval dlako psa, volno ovce, — po ure in ure je stmel skozi lečo in se čudoma čudil, kako je bila tenka dlačica pod steklom ko debela črta. Vzel je glavico muhe in opazoval njene možgane z lečo.

In tako je gledal razne vrste le-sa, pa cvetice, pa še božhe in uši. Leenwenhoek je bil ko psiček, ki povoha vsako reč in ki se mu nič ne studi.

Tako je dejal in opazoval 20 let, ne da bi učeni svet vedel za njegova raziskovanja. Vsi njegovi svoji in sosedje so bili mnenja, da se možu malo meša. Pa so ga po toliko letih zaslišali nekoč, kako je vzkliknil ves razburjen:

"Poglejte, pogledjte! V kapljici deževnice so živalce! Plavajo — igrajo se! Tisočkrat so manjše ko druge živalce, ki jih poznamo. Poglejte, kaj sem odkril!"

To je bil veliki dan skromnega dežnikarja, učenja Leenwenhoek, Mācedonski kralj Aleksander Veliki je v Indiji odkril mogočne slone, ki jih ni bil dotlej videl še noben Grk. A Indijancem je bil slon ko Grkom konj. Ko je slavni rimski vladar Cezar prišel v Anglijo in našel ondi divjake, so bili ti divjaki tedanjim Angležem (Britom) vsakdanja pri-kazen. In kako je bil ponosen slavni "mornar" Balboa, ki je prvi izmed Evropecev zagledal Pacifiški Ocean! Vendar je bil znan ta ocean ondodnim Indijancem ko temu Balbou Sre-

dozemsko morje. Kaj so bili vsi ti možje spričo tega, kar je odkril Leenwenhoek! Ta je odkril nekaj, česar ni videlo še nobeno človeško oko. Videl je kopico narodov iz nevidnega sveta, videl je med njim take, ki morejo uničiti množice človeških plemen, množice ljudi, čeprav je vsak človek večji ko milijoni in milijoni teh majčkenih sovražnikov. Niti zmaji z devetimi glavami, niti najhujši zločinci niso tako nevarni in strašni, ko ti nemi morileci, ki ne prizanašajo ne otroku v zibelki, ne kralju sredi njegovih sovražnikov. In nikomur na svetu, niti enemu samemu človeku ni bilo dotlej dano videti to, kar je zagledal "bedasti dežnikar" Leenwenhoek.

Čudil se je, ko je buljil skozi lečo v te zverinice, kakor jim je dejal. Oči so ga že skelele, tako vneto je zrl vanje in je videl, da so razne velikosti, da zdaj tekajo ko z nožicami, zdaj postajajo.

Preiskoval je svežo vodo in postano vodo in razne tekočine in je povsod videl te čudovite zverinice. Tudi svojo slino je preiskoval in se spet začudil. Tu je poskakovalo čudovito majeno bitje ko ribica okrog, se prekopicavalo in drugo spet se je ko palčica počasi vlekel dalje. "Tako, tako!" je vzkliknil mož. "Saj imam v ustih kar menažerijo! Glej, kako ti tile stopajo ko v procesiji in oni skačejo ko iskre!"

Leenwenhoek je bil zdaj ves nor na slane raznih ljudi. Čim je koga dobil, brž mu je preiskal njegovo slino.

Med tem je šel glas o njem in njegovi iznajdbi od ust do ust in tudi učeni svet je zvedel za ime tega moža in za njegovo odkritje. Obiskovali so ga razni učenjaki te stroke in pisali so mu in on jim je pisaril o svojih odkritjih. Kmalu ni bil Leenwenhoek nič več skromni dežnikar, ki "mu malo manjka",

BOŽIČNI IZLETI v JUGOSLAVIJO

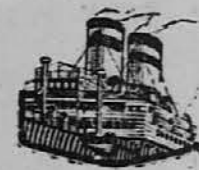
PARNIKI IZ NEW YORKA:

EUROPA . . . 5. decembra
NEW YORK . . 10. decembra
HAMBURG . . 15. decembra
BREMEN . . . 16. decembra

Brzi vlak ob BREMEN in EUROPA v Bremerhaven zajame udobno potovanje do Ljubljane. Izborno železniške zveze od Cherbourga ali Hamburga.

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
57 BROADWAY NEW YORK

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

Pišite nam za cene vozniš listov, rezervacijo kabla in pojasnila za potovanje.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)
216 W. 18th St., New York

marveč je bil "eden od učeni-

Le nekaj možu ni hotelo v možgane. Kako da te živalce nimajo ne glave ne repa? Plavale so, obstajale, plavale nazaj, ne da bi se okrenile. Kaj nimajo ne glave ne repa? Pa ne jeter ne možgan ne krvi? A je le izračunal in poslal učnemu svetu na Angleško, kako velik je premer krvnega telesa take zverinice, čeprav ni, seveda, takega telesa nikoli videl, niti ni vedel, ali je sploh kje.

Tudi tega Leenwenhoek se ni vedel, da morejo te živalce povzročiti bolezen, da si je do-gnal, da imajo toliko moči, da morejo pojesti in pomoriti večja bitja. In je nekoč tudi videl, kako so tisoči teh zverinice požrle meso na školjki.

Ko je imel že osemdeset let, so se mu omajali zobje. Sam si jih je populil in slehernega položil pod svojo lečo in iskal bakterij. Tedaj je bilo njegovo ime že slavno in po njegovem zgledu so narejali leče in preiskovali nevidni svet človeških sovražnikov.

Ko je imel 91 let, leta 1723, je umrl. Bil je prvi, ki je odkril bakterije.

Na parnikih, ki so debelo tiskani, so vrše v domovino izleti pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

7. oktobra:
Queen Mary v Cherbourg
Manhattan v Havre
9. oktobra:
Bremen v Bremen

10. oktobra:
Ile de France v Havre
Conte di Savoia v Genoa

14. oktobra:
Normandie v Havre
Aquitania v Cherbourg

15. oktobra:
Saturnia v Trst

16. oktobra:
Europa v Bremen
20. oktobra:
Roma v Genoa

21. oktobra:
Queen Mary v Cherbourg
Washington v Havre

24. oktobra:
Itex v Genoa
Lafayette v Havre
Bremen v Bremen

28. oktobra:
Aquitania v Cherbourg

29. oktobra:
Ile de France v Havre

31. oktobra:
Vulcania v Trst

4. novembra:
Queen Mary v Cherbourg

6. novembra:
Europa v Bremen

7. novembra:
Champlain v Havre
Conte di Savoia v Genoa

11. novembra:
Aquitania v Cherbourg
Normandie v Havre

14. novembra:
Rex v Genoa

18. novembra:
Queen Mary v Cherbourg

20. novembra:
Bremen v Bremen

21. novembra:
Lafayette v Havre
Saturnia v Trst

25. novembra:
Normandie v Havre
Berengaria v Cherbourg

28. novembra:
Conte di Savoia v Genoa

2. decembra:
Queen Mary v Cherbourg

3. decembra:
Champlain v Havre

4. decembra:
Europa v Bremen

5. decembra:
Vulcania v Trst

9. decembra:
Normandie v Havre
Berengaria v Cherbourg

12. decembra:
Rex v Genoa

15. decembra:
Bremen v Bremen

16. decembra:
Queen Mary v Cherbourg

26. decembra:
Normandie v Havre

TRGOVINA Z ZALJUBLJENIMI PISMI.

Star krošnjar, ki je nastopil pred kratkim pred nekim londonskim sodiščem za pričo, je na sodnikovo vprašanje po svojem poklicu dal presenetljiv odgovor, da se preživlja ponajveč s pisanjem zaljubljenih pisem. Že pred mnogimi leti, ko krošnjartjenje ni neso dovolj, si je izmislil pisanje zaljubljenih pisem za mlade moške in dekleta po nagleških vaseh. Ščasoma je sestavil več nego 50.000 pisem. "Lahko mi verjamete," je dejal, "da se na to rokodelstvo razumem. Noben mladenci, pa naj bo še tako ognjevit in zaljubljen, ne zna pisati boljših zaljubljenih pisem od mene."

V letošnjem Koledarju je par lepih kratkih povesti, ki bodo zanimalo ljubitelje leposlovja.